

**HOE ZIET
ONZE
OPVOED-
STIJL
ERUIT
DOOR
BUITEN-
LANDSE
OGEN?**

De kracht van liefdevolle verwaarlozing

*Belgische kinderen spreken hun ouders niet tegen.
Hongaarse jongetjes houden de deur open voor vrouwen.
Engelse kinderen spelen nooit op straat zonder ouders.
En Nederlandse kinderen? Die zijn domweg gelukkig.*

Tekst **PAM VAN DER VEEN** Illustratie **ERIK VAREKAMP**

W

e hebben onze fietsinfrastructuur, we hebben Dutch Design en we hebben onze waterwerken. En vooruit: we hebben tulpen en kaas. Maar er is nóg iets waar Nederland uniek in is: onze kinderen zijn het gelukkigst. Wat betreft welbevinden en de relatie met familie en leeftijdsgenoten scoren Hollandse kinderen het hoogst van alle industrielanden, tonen Unicef-onderzoeken aan. Een prettige en geruststellende gedachte, vooral voor onzekere ouders. En een bron van inspiratie voor niet-Nederlandse ouders, die onze opvoedcultuur met belangstelling bekijken. In talloze online artikelen en blogs trachten ze het geheim van het Hollandse opvoedsucces te ontrafelen. Is het de nuchtere levenshouding? Is het de babybakfiets? De zesjescultuur? De hagelslag? Nederlandse ouders doen iets goed, anders brachten ze niet zulke tevreden, stabiele kindertjes groot.

Als expatmoeders in Nederland hebben de Britse Rina Mae Acosta en Ameri-

kaanse Michele Hutchison een frisse blik op opvoeden *the Dutch way*. Het geheim daarvan ontrafelen ze in het boek *De gelukkigste kinderen van de wereld*. Hun belangrijkste conclusies: Nederlandse kinderen worden eerder losgelaten, waardoor ze zelfredzamer en zelfstandiger zijn. Al jong fietsen en spelen ze buiten zonder toezicht. Ze worden minder onder druk gezet om te presteren en mogen zich ontwikkelen in hun eigen tempo. Ook brengen ze veel tijd door met hun ouders, ze worden gezien én gehoord. Nederlandse ouders zijn niet overbezorgd, ze accepteren hun eigen pedagogische gebreken en beoordelen zichzelf als opvoeders 'goed genoeg'. Ze hebben, kortom, die begeerlijke balans gevonden tussen ouderlijke betrokkenheid en liefdevolle verwaarlozing.

Opvoedstijl

Al het kroost grootbrengen op z'n Nederlands dus? Wel als het aan Acosta en Hutchison ligt. Maar wat vinden andere buitenlandse ouders in ons land ervan? Hoe ziet onze opvoedstijl eruit door Spaanse, Belgische, Italiaanse, Engelse, Hongaarse, Australische en Amerikaanse ogen?

Wat Bethany Le Sager (42) uit Houston, Texas, vooral opvalt, is de autonomie >>>

Relaxte ouders

'Neem maar van ons aan dat jullie in onze ogen onge-looflijk relaxt overkomen. Natuurlijk hebben Nederlandse ouders hun angsten en zorgen, maar je hebt geen idee hoe ver sommige Amerikaanse en Britse ouders gaan om hun kinderen te beschermen en voor een succesvolle toekomst te zorgen. Denk aan ouders die zo veel tijd inroosteren voor muziekles, sporttraining en huiswerk dat kinderen amper aan slapen toekomen. Aan ouders die de toelatingpapieren voor universiteiten invullen, inclusief het persoonlijke essay dat hun kind mee moet sturen. En zelfs aan ouders die proberen hun baby tafels te leren. Vandaar dat wij jullie relaxt vinden!'

[Uit: *De gelukkigste kinderen van de wereld - Opvoeden The Dutch Way*. Rina Mae Acosta en Michele Hutchison, Nijgh & Van Ditmar]

van het Hollandse kind. „Je wordt in Nederland al jong beschouwd als individu met een eigen verantwoordelijkheid”, zegt ze. „Op die manier leer je voor jezelf te denken. Mijn kinderen mochten vanaf groep 8 alleen op de fiets naar school en sinds hun 7de alleen naar het plein. Ik vind dat goed voor hun zelfvertrouwen, maar in de VS zou ik ervoor kunnen worden opgepakt. Je kind zonder toezicht laten buitenspel staat daar ongeveer gelijk aan verwaarlozing.” Ter illustratie: in 2015 werden ouders uit de staat New York voor de rechter gesleept omdat ze hun kinderen van 7 en 9 jaar een uur alleen hadden laten spelen op een openbaar strand.

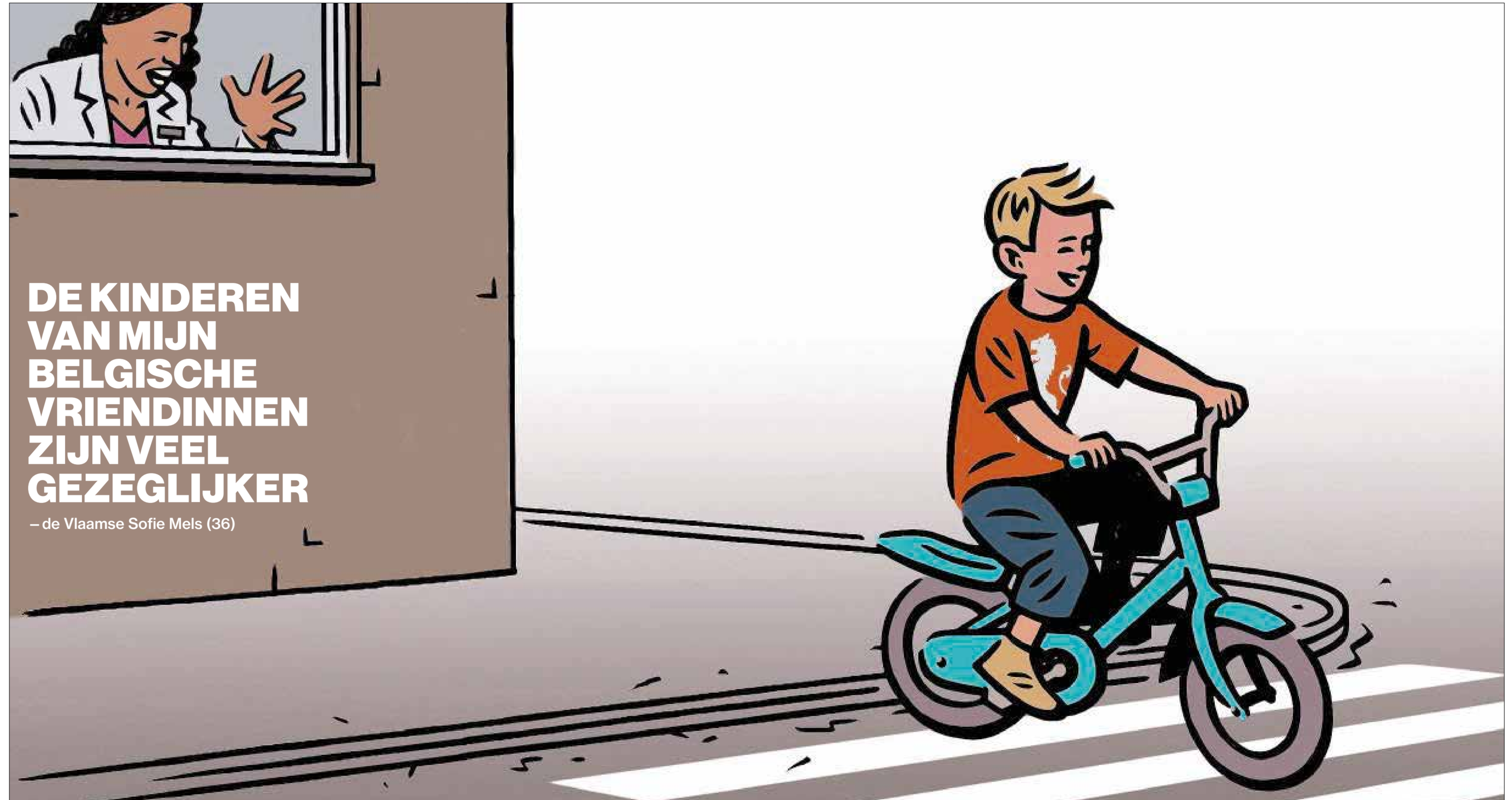
Ook in Australië kun je Jeugdzorg voor zoiets op je dak krijgen, weet Emma Broome (43), die opgroeide in een voorstad van Sydney. „Australische ouders leggen elkaar allerlei regels op: kinderen mogen alleen bruin brood eten, ze moeten worden ingesmeerd met zonnebrand, ze mogen niet op de fiets zonder helm. In Nederland bepaal je dat zelf en word je niet door de burens beoordeeld als je het anders doet.” Hoewel het leven in Australië zich vanwege het klimaat grotendeels buiten afspeelt, hebben Nederlandse kinderen toch meer bewegingsruimte, ziet Broome. „Nederlandse ouders laten zich minder leiden door angst. Australische opvoeders zijn soms echt paranoïde. In Sydney gaf ik mijn dochttertje een havermoutkoekje mee naar de opvang. 'Dat kan ze hier echt niet opeten', riep de leidster. 'Wat als er een pinda in zit en een van de kinderen is allergisch?' Ik moest het koekje vacuüm verpakt uit het gebouw verwijderen.”

Overbezorgd

Simon Sixsmith (48) uit Groot-Brittannië herkent dat overbezorgde. „Als mijn Engelse vrienden op bezoek zijn en onze kinderen willen naar buiten, trekken zij meteen hun jas aan om mee te gaan. Ze zijn *overprotective*.” Zelf is hij dat trouwens ook nog niet helemaal kwijt, geeft hij toe. „I *always keep my English eye on them*.”

Ook in de omgang zijn de kinderen hier vrijer, zegt Le Sager, en dat maakt ze zelfverzekerder. „Ouders zijn niet autoritair, maar benaderen hen op een volwassen niveau. Ze zeggen niet vaak 'nee', en als ze het doen, leggen ze uit waarom. Er is overleg, en dat maakt kinderen mondig.”

Iets té mondig, als je het de Vlaamse Sofie

Mels (36) vraagt. Waar Belgische ouders zelden vragen wat een kind ergens van vindt, worden Nederlandse kinderen betrokken bij kleine en grote beslissingen. „Ze mogen hun mening geven over de activiteit van de dag of de vakantiebestemming. In België ga je gewoon mee naar zee als je ouders dat zeggen – klaar”, zegt Mels. Ze schrok van de directe manier waarop kinderen hun ouders hier tegenspreken. En in plaats van te corrigeren, gaat de vader of moeder met het kind in gesprek: „Nee, je mag geen tv kijken, want.” Onbegrijpelijk, vindt Mels. „Ik denk dan: hállo, wie is er nu de baas? Ik wil niet dat mijn kinderen zo'n toon tegen mij aanslaan. Maar ja, zij groeien hier op, dus ze leren argumenteren. De kinderen van mijn Belgische vriendinnen zijn een stuk gezeglijker.”

Marianna Rác (39) uit Hongarije is het met Mels eens. In haar ogen zijn Nederlandse kinderen brutaal tegen volwassenen. „Hier noemen ze het 'vrij', in

Hongarije 'ongemanierd'. Hongaren leren hun kinderen respectvol te praten met meesters en juffen, ze maken zelden flauwe opmerkingen en ze verheffen hun stem niet. Wie dat wel doet, krijgt straf. Als je praat tijdens de lessen, krijg je een 1, en die telt net zo zwaar als een proefwerk.”

Vrijheid

In Nederland krijgen kinderen erg veel vrijheid om van alles te vinden en te roepen, zegt Rác. „Dat moet allemaal maar kunnen. En ze leren van hun ouders vaak niet hoe het wél hoort; ze staan in de bus niet op voor ouderen en zwangere vrouwen. Hongaarse jongetjes houden de deur open voor een vrouw. Zoiets zie ik hier nooit.”

Engelse kinderen zijn beleefder tegen de ouders van vriendjes, beaamt Simon Sixsmith. „Ze hebben al jong geleerd om 'alsjeblieft' en 'dankjewel' te zeggen. Dat is de Engelse beleefdheidscultuur.”

Maar volgens Broome is dat er zo ingehamerd dat het een beetje fake wordt. „Nederlandse kinderen zijn minder beleefd dan Australische, maar ik vind dat niet per se slecht. Ze leren hier ook wat de omgangsregels zijn, maar op een natuurlijke manier.”

Clara Moranta Martí (40) uit Spanje herkent dat. „De Spaanse opvoeding is strikter. Kinderen krijgen meer regeltjes opgelegd en ze moeten rekening houden met volwassenen. Netjes doen, handje geven, je gedragen in publieke ruimtes: het wordt al van jongs af aan verwacht. Soms vind ik dat benauwend. Ik geef mijn kinderen liever meer ruimte, zoals Nederlandse ouders. Want als je je eigen grenzen leert stellen, ontwikkel je een sterkere persoonlijkheid.”

Geen grenzen stellen, dat is nu juist het probleem met de Hollandse opvoeding, vindt Mels. „Kinderen worden te weinig terechtgewezen. Op feestjes ben ik altijd de enige moeder die als een gek

ALS BABY ATEN MIJN KINDEREN AL ALLES

– Clara Moranta Martí (40) uit Spanje

achter haar kinderen aan loopt om er zeker van te zijn dat ze zich gedragen, goed eten, niks stukmaken of een ander kind schoppen. 'Joh, dat komt wel goed,' zeggen de andere ouders, maar je moet toch weten waar je kind uithangt? Anders komt het natuurlijk niet goed!'

Hele dagen

Anna Calogero (52) uit Rome is blij dat ze haar kinderen in Nederland mocht opvoeden. „In Italië werkt iedereen hele dagen en brengen kinderen de meeste tijd door met hun oppas. In de speeltuin zie je zelden vaders of moeders, maar >>>

wel een heleboel nanny's. In Nederland zijn parttime banen heel normaal, waardoor je kunt werken én je eigen kind grootbrengen. Daarvoor ben ik nog steeds dankbaar."

Hollandse ouders hebben een veel betere werk-privébalans, ziet ook Bethany Le Sager. „In de VS zijn mensen van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat van huis en zitten hun kinderen dus in *daycare* of *after school programs*." Ook in België zien veel kinderen hun ouders eigenlijk alleen in het weekend. Mels: „Al mijn vriendinnen daar werken full-time. Het is redelijk normaal om je kind om half 8 's ochtends op school te droppen en om 6 uur 's avonds weer van de opvang te halen. Vaak heeft het dan ook al warm gegeten."

De cultuur van deeltijdbanen is een van de redenen waarom Nederlanders en hun kinderen relatief zo gelukkig zijn, schrijven Acosta en Hutchison. Van alle OESO-landen hebben wij het laagste aantal werkuren. Dat, en het feit dat ouders de zorgtaken redelijk evenwichtig verdelen, maakt dat er binnen het gezin domweg meer vrije tijd is. Tijd om elke avond samen te eten, bijvoorbeeld – iets wat in Spanje bijna niemand doet. „In Spanje komt een van beide ouders vaak

MET MES EN VORK ETEN: WAAROM LEREN KINDEREN DAT HIER NIET?

– Bethany Le Sager (42) uit Amerika

Taximoeder

‘Een van de grootste verschillen tussen Nederlandse en Amerikaanse moeders is de tijd die ze in de auto doorbrengen. Omdat er in het overgrote deel van de VS geen veilige fietspaden zijn, is “chauffeurkje spelen” een aspect van het moderne ouderschap waarover veel Amerikaanse moeders zich beklagen. Het Britse equivalent is de *school run*: ouders zijn bang dat kinderen niet in hun eentje door druk verkeer of over plattelandswegen kunnen, dus ze brengen ze weg met de auto. Dat leidt tot nog drukker verkeer en extra stress in de spits. Als ouders werken, moet iemand anders hun kinderen naar school rijden. In Londen springt taxibedrijf Uber in dat gat. „Uber is mijn nieuwe nanny”, zei een vriendin laatst.’

[Uit: *De gelukkigste kinderen van de wereld – Opvoeden The Dutch Way*. Rina Mae Acosta en Michele Hutchison, Nijgh & Van Ditmar]

zo laat thuis, dat de kinderen al hebben gegeten. Als die naar bed zijn, eten de ouders met z'n tweeën”, zegt Moranta Martí. Na jaren in Nederland te hebben vertoefd, woont ze nu met haar gezin in Barcelona, maar het Hollandse ritueel van de gezamenlijke maaltijd heeft ze erin gehouden. „Voor Spaanse begrippen eten wij heel vroeg: om half 8 's avonds. Mensen verklaren ons voor gek.”

Ook Anna Calogero stuitte – als Italiaanse in Groningen – op onbegrip over haar eet-gewoonten. Twee keer per dag pasta, daardoor kwam je nog nét niet in de hel. In haar huidige woonplaats Amsterdam vindt ze de eetcultuur juist heel open en divers. „Italianen eten Italiaans en zijn niet zo nieuwsgierig naar iets anders. Terwijl Nederlandse kinderen al vroeg bekend zijn met Chinees, Surinaams of Mexicaans.”

De Spaanse Moranta Martí heeft andere ervaringen. „Nederlandse kinderen lusten alleen maar pannenkoeken, hagel-slag en een boterhammetje kaas. Die van mij aten als baby al alles, óók inktvis en slakken.” Wat betreft de Hollandse tafelmanieren, die laten te wensen over, vindt Le Sager. „Op je stoel blijven zitten, met mes en vork eten, een servet gebruiken: waarom leren kinderen dat niet?”

Geschorst

Op Nederlandse scholen gaat het er eveneens een stuk lossier aan toe, zien de expatouders. Sixsmith: „Ik zat zelf op een ouderwetse Harry Potter-achtige school met uniformen. Een wereld van verschil met het vrije montessorionderwijs dat mijn kinderen hier volgen. Al vind ik soms dat er wat al te veel aandacht uitgaat naar de storende elementen in een klas. In Engeland wordt een vervelende leerling sneller geschorst.”

Broome verkiest het Nederlandse schoolsysteem ver boven het Australische. „Hier krijgen kinderen de kans zichzelf te zijn, en als dat anders is dan anderen: *no one cares*. Waar ik ben opgegroeid werd je metselaar, secretaresse of mondhygiënist. Wilde je kunstenaar worden, dan was je een weirdo en hoefde je niet te rekenen op aanmoediging. Mijn kinderen gun ik de vrijheid van expressie die ze in Nederland hebben.”

Mels was vooral verbaasd over de chaos op de school van haar kind. „Jedereen rent schreeuwend kriskras door elkaar, er is totaal geen overzicht. In België staan leerlingen muisstil in een rij te wachten tot de bel gaat. Je kunt er een speld horen vallen.” Een zelfde discipline heerst op Hongaarse scholen. Rác: „De directeur

van je school tutoyeren? Ondenkbaar. In Hongarije heb je bovendien op je eerste schooldag al huiswerk. Je moet tafels opzeggen, sommen maken, dingen automatiseren. Een beetje te streng, als je het mij vraagt.”

In Amerika is de competitie veel groter, zegt Le Sager. „Alles draait om de beste zijn. Ik zal mijn kinderen nooit zo onder druk zetten, al ben ik nog steeds niet gewend aan de Nederlandse zesjescultuur.”

Dan is er nog dat andere, typisch Nederlandse schoolfenomeen: de Cito-toets. Anna Calogero: „Ik vind het niet goed dat de school na zo'n test over de toekomst van een kind kan beslissen. In Italië mag je zelf weten welke school je kiest, en als je het niet haalt, kun je doubleren of het ergens anders proberen.”

Metafoor

Nederlanders leren hun kinderen zwemmen in plaats van het gevaar af te schermmen met een hek. Deze uitspraak van de Belgische filosoof Damiaan Denys is een mooie metafoor voor hoe wij onze kinderen opvoeden, aldus de auteurs van *De gelukkigste kinderen van de wereld*. „Ik begin ook de vruchten te plukken van het feit dat ik heb geleerd mijn kinderen los te laten, zodat ze leren zelfstandig te zijn en hun eigen problemen op te lossen”, zegt ook Broome. En: ze zijn relaxter. „Een Australische vriendin zette een foto van haar zoontjes broodtrommel op Facebook: een ham-roomkaasvolkoren-wrap met alfalfakiemen en ongezoeten cashewnoten. Ik ben blij dat ouders hier niet zo psycho zijn.”

Marianna Rác: „Opvoeden in Nederland is vrolijker en lichter. En er is meer aandacht voor de mening van het kind. Zelf probeer ik het Nederlandse met het Hongaarse te combineren door naar mijn kind te luisteren, maar het wel grenzen te geven en manieren te leren.”

De vrijheid en positieve aandacht maken dat kinderen hier op zichzelf leren vertrouwen en daardoor goed in hun vel zitten, denkt Sixsmith. „Tegen mijn Engelse vrienden zeg ik: ‘Jullie denken dat ik naar Nederland ben gegaan voor de vrije liefde en de drugs. Maar het blijkt dat ik hier ben om gelukkige kinderen groot te brengen.’” ■